

Горбач-Кудря І. А. – кандидат юридичних наук, викладач кафедри поліцейського права Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8640-2486>

Особливості протидії домашньому насильству в Україні: філософсько-методологічний аспект

Актуальність статті зумовлена потребою забезпечення комплексного інтегрованого підходу до подолання насильства в Україні та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від домашнього насильства, шляхом запобігання насильству, ефективного реагування на факти насильства, надання допомоги й захисту постраждалим особам, забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, належного розслідування фактів насильства та притягнення кривдників до передбаченої законом відповідальності. З огляду на актуальність обраної теми, **метою** пропонованої роботи є дослідження особливостей реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству уповноваженими суб'єктами, у межах компетенції яких передбачено застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству. **Методологія** забезпечена традиційними концептуальними підходами із застосуванням діалектико-матеріалістичного методу, методів аналізу, синтезу, дедукції, індукції, функціонального, системно-структурного, історико-правового, порівняльно-правового, герменевтичного, формально-догматичного методів, методів соціологічного дослідження й статистики. **Наукова новизна.** Подано характеристику системи суб'єктів запобігання та протидії домашньому насильству, визначено роль і місце в ній органів, що уповноважені застосовувати спеціальні заходи з протидії домашньому насильству. Представлено механізм взаємодії уповноважених суб'єктів у застосуванні спеціальних заходів з протидії домашньому насильству. **Результати дослідження.** Реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству здійснюють через діяльність уповноважених суб'єктів, що виконують завдання з протидії домашньому насильству, забезпечують організацію застосування спеціальних заходів відповідно до своєї компетенції. У взаємодії органів Національної поліції України та суду першочергове значення мають підрозділи превентивної діяльності, які реалізують системне функціонування профілактичного обліку кривдників, забезпечують підготовку та направлення матеріалів для судового розгляду у справах про адміністративне правопорушення, беруть участь у формуванні доказової бази для цивільного провадження щодо видачі обмежувального припису стосовно кривдника. **Практична значущість.** У дослідженні схарактеризовано систему уповноважених суб'єктів, які реалізують державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Визначено роль і місце органів, що здійснюють заходи з протидії домашньому насильству й уповноважені застосовувати спеціальні заходи з протидії домашньому насильству, у загальній системі запобігання та протидії домашньому насильству. Представлено механізм взаємодії уповноважених суб'єктів у застосуванні спеціальних заходів з протидії домашньому насильству.

Ключові слова: уповноважені суб'єкти; спеціальні заходи; державна політика; запобігання; припис.

Вступ

Важливим у теорії та практиці запобігання і протидії правопорушенням є чітке визначення кола суб'єктів, до повноважень яких належить здійснення зазначеної діяльності, а також функції, яка за ними закріплена чинним законодавством. Попри те, що в Україні введено правовий режим воєнного стану, реалізацію уповноваженими суб'єктами державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі забезпечують на належному рівні [1]. У дописі від 8 травня 2022 року на офіційній сторінці в Instagram Перша леді України Олена Зеленська зазначила про започаткування в нашій державі нового проєкту – національної програми психологічної допомоги – для осіб, які зазнали психологічної травми в окупації, вимушеній еміграції, під обстрілами, втрачаючи близьких [2]. Так чи інакше на часі актуальними залишаються питання нормативно-правового регулювання сфери запобігання та протидії домашньому

насильству, насильству за ознакою статі, а також повноважень і взаємодії суб'єктів, що реалізують державну політику за цим напрямом.

Матеріали та методи

Матеріали статті ґрунтуються на власних напрацюваннях авторки, пов'язані з предметом дисертаційного дослідження [3], які раніше не було ще опубліковано. Для проведення наукового пошуку застосовано *діалектико-матеріалістичний метод*. *Методи аналізу, синтезу, дедукції, індукції* використано для всебічного вивчення науково-теоретичних і практичних засад протидії домашньому насильству в Україні. *Функціональний та системно-структурний методи* надали можливість схарактеризувати систему суб'єктів запобігання та протидії домашньому насильству, дослідити взаємодію уповноважених суб'єктів у застосуванні спеціальних заходів з протидії домашньому насильству. *Порівняльно-правовий метод* забезпечив аналіз поглядів науковців на

предмет й об'єкт дослідження. *Герменевтичний і формально-догматичний методи* використано для тлумачення юридичних категорій, поглиблення та уточнення понятійного апарату. Методи соціологічного дослідження та статистичний метод забезпечили емпіричне підґрунтя формування наукових положень про особливості протидії домашньому насильству в Україні.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні дані й узагальнення, отримані за 85 запитами до Національної поліції України, Міністерства соціальної політики України, Державної служби статистики України за 2015–2020 роки; з 1754 постанов у справах про адміністративні правопорушення, винесених судами України за ст. 173² КУпАП, і рішень, винесених судами в цивільних справах про видачу обмежувального припису стосовно кривдника в період з 2018-го до 2020 року.

Результати й обговорення

У ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (далі – Закон) («Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству») виокремлено чотири групи суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а саме: суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; інші органи й установи, на які покладено функції зі здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, і загальні служби підтримки постраждалих осіб [4].

До групи суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, належать: 1) спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 2) інші органи й установи, на які покладено функції зі здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 3) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб; 4) громадяни України, іноземці й особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах. Спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є: 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 3) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, зокрема їх структурні

підрозділи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 4) сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. До інших органів й установ, на які покладено функції зі здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, належать: 1) служби у справах дітей; 2) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України; 3) органи управління освітою, навчальні заклади, установи й організації системи освіти; 4) органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я; 5) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги; 6) суди; 7) прокуратура; 8) уповноважені органи з питань пробації. До загальних служб підтримки постраждалих осіб віднесено заклади, які, зокрема, надають допомогу постраждалим особам, а саме: 1) центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; 2) притулки для дітей; 3) центри соціально-психологічної реабілітації дітей; 4) соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка); 5) центри соціально-психологічної допомоги; 6) територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг); 7) інші заклади, установи й організації, які надають соціальні послуги постраждалим особам. До спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб належать притулки для постраждалих осіб, центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб, колцентр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі й насильству стосовно дітей, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам та особам, які постраждали від насильства за ознакою статі, а також заклади й установи, призначені виключно для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі [4].

Частина 5 ст. 6 Закону («Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству») регламентує, що в здійсненні заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема виявленні фактів домашнього насильства, наданні допомоги та захисту постраждалим особам, можуть брати участь підприємства, установи й організації незалежно від форми власності, громадські об'єднання та іноземні неурядові організації, фізичні особи – підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги, серед яких послуги патронату над дітьми [4].

Отже, суб'єкти, що уповноважені застосовувати спеціальні заходи з протидії домашньому насильству, зокрема виносити терміновий заборонний та обмежувальний приписи стосовно кривдника, брати його на профілактичний облік і проводити профілактичну роботу, направляти кривдника на проходження програми для кривдників, в аспекті чинного законодавства не є основними суб'єктами протидії домашньому насильству. Уповноважені підрозділи поліції, суди законодавець визначає як суб'єкти, на які покладено функції запобігання та протидії домашньому насильству. Основним важелем у протидії домашньому насильству, що стосується застосування спеціальних заходів, є сільські, селищні, міські, районні в містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

На думку К. А. Гурковської, чинне законодавство, попри те, що закріплює перелік суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, не містить термінологічного визначення цього поняття [5]. У власних гносеологічних позиціях дослідниця керується традиційним підходом, поширеним у юридичній науці адміністративного права та пов'язаний з диференціюванням термінологічних одиниць «суб'єкт адміністративного права» і «суб'єкт адміністративних правових відносин», віднесенням до суб'єктів адміністративного права юридичних та фізичних осіб, наділених державою правами й обов'язками у сфері публічного адміністрування та місцевого самоврядування. Авторка вважає, що суб'єктами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, є наділені передбаченими законодавством повноваженнями органи публічної адміністрації та місцевого самоврядування, їх структурні підрозділи, об'єднання громадян, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, а також фізичні особи – громадяни України й особи без громадянства, які наділені відповідною правосуб'єктністю та вступають в адміністративно-правові відносини у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на його запобігання, припинення та притягнення кривдника до юридичної відповідальності [5].

У ст. 5 проекту Закону «Про профілактику злочинності», підготовленому групою депутатів Верховної Ради України («Органи та організації, що здійснюють профілактику злочинності»), зазначено, що з огляду на причини й умови, що сприяють вчиненню правопорушень, і специфіку заходів з профілактики, у профілактичній діяльності беруть участь Кабінет Міністрів

України, Уряд Автономної Республіки Крим, міністерства та відомства, їх органи на місцях, місцеві органи державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності. Діяльність, спрямовану на виявлення та усунення причин й умов, що сприяють вчиненню протиправної поведінки, проводять також органи громадської самодіяльності, інші об'єднання громадян та окремі громадяни відповідно до законодавства та статутів (положень) [6]. Таке тлумачення є прийнятнішим у розумінні суб'єктів протидії правопорушенням, тому що виводить із сфери протидії протиправній поведінці фізичних осіб, хоча водночас і не обмежує їх участь у складі громадських формувань та об'єднань. Громадянина України як фізичну особу не можна розглядати як суб'єкта, що здійснює заходи у сфері протидії правопорушенням, тому що ніхто на нього цю функцію не покладав. Водночас у реалізації такої соціальної функції він може постійно або тимчасово брати участь у будь-якій громадській організації, статут якої закріплює діяльність щодо запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі.

Отже, іноземці й особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, можуть бути лише суб'єктами запобігання домашньому насильству. Закон не передбачає покладання на них функцій протидії. Як суб'єкти протидії домашньому насильству, згідно із Законом, функціонують органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи й організації [4].

Основними ознаками суб'єкта протидії правопорушенням є правовий обов'язок виконувати певні функції в реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [7]. Тобто дієвість таких суб'єктів визначена їх реальною можливістю виконувати відповідний правовий обов'язок і компетентністю. Нам імпонує такий підхід, тому до суб'єктів, уповноважених застосовувати спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству, належать підрозділи Національної поліції України, до повноважень яких віднесено взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи, винесення термінового заборонного припису; районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді), у межах компетенції яких є винесення обмежувального припису стосовно кривдника та направлення кривдника на проходження програми для кривдників [7].

Місцевим державним адміністраціям й органам місцевого самоврядування як суб'єктам протидії домашньому насильству у цьому контексті належить особливе місце. Вони не є

суб'єктами, у межах повноважень яких знаходиться застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству, проте їх значення в забезпеченні виконання програм для кривдників є незаперечним. У листі Одеського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді від 5 жовтня 2020 року № 05/01-1938 зазначено: «Відповідно до Типового положення про республіканський Автономної Республіки Крим, обласний, Київський та Севастопольський міський центр соціальних служб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 479, метою діяльності регіонального центру є методичне забезпечення проведення в територіальних громадах соціальної роботи, надання соціальних послуг, соціальної допомоги, соціальної підтримки особам/ сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, організація навчальних заходів з питань соціальної роботи, надання соціальних послуг. Згідно з п. 6 Типової програми для кривдників, затвердженої наказом Міністерства соціальної політики України від 01.10.2018 №1434, фахівцями, що реалізують цю Типову програму, можуть бути практичний психолог, психіатр, які пройшли курси підвищення кваліфікації та представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Відповідно до вимог законодавства, Одеським обласним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді спільно з Координатором проектів ОБСЄ в Україні 7–9 жовтня 2019 року у м. Одесі було організовано регіональний тренінг для спеціалістів з впровадження програми для кривдників, які вчиняють домашнє насильство. Кандидатури на тренінг були відібрані та направлені за рішенням відповідних голів районних державних адміністрацій, міських голів міст обласного значення та голів об'єднаних територіальних громад. У тренінгу взяли участь 27 представників суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, із м. Одеси та Одеської області. Серед направлених головами районних державних адміністрацій, міськими головами міст обласного значення та головами об'єднаних територіальних громад кандидатур були залучені представники суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: органи управління освітою, навчальні заклади, установи та організації системи освіти; органи охорони здоров'я; уповноважені органи з питань пробації, а саме психологи, психотерапевти, психіатри».

У листі Закарпатського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді від 1 жовтня 2020 року № 02-02/02 зазначено, що департамент соціального захисту населення Закарпатської облдержадміністрації з метою підготовки «осіб, які можуть проводити програми для кривдників» протягом 2016–2019 років організував «навчання 25 практичних психологів системи освіти, а також 25 відповідальних працівників органів соціального захисту населення районів та міст області». Про організаційно-навчальні та контрольно-виконавські функції Дніпропетровського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді в забезпеченні виконання програми кривдника йдеться в листі від 5 жовтня 2020 року № 657: «Обласним центром на постійній основі проводяться навчання для працівників центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та об'єднаних територіальних громад області, які надають соціальні послуги з різних напрямів соціальної роботи, проводять соціальну роботу з вразливими категоріями населення. На зазначених навчаннях розкриваються також питання запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі. З 30 вересня до 2 жовтня 2020 року 12 працівників центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді області (психологів, фахівців із соціальної роботи) взяли участь у навчальному тренінгу “Впровадження програми для кривдників, які вчиняють домашнє насильство”, організоване Міністерством соціальної політики України спільно з координатором проектів ОБСЄ в Україні. Вказані працівники в подальшому будуть проводити роботу з домашніми кривдниками».

Схожу інформацію маємо за результатами поштового опитування (усі деталі містяться за QR кодом) суб'єктів, відповідальних за виконання програми для кривдників з інших областей України. Статистичну інформацію розпорядники повідомляють за результатами роботи фахівців, які пройшли відповідне навчання.

Отже, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, виконуючи функції спеціальних органів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечують реалізацію вимог ч. 1 та ч. 2 ст. 28 Закону («Виконання програм для кривдників»), водночас виконання програм для кривдників забезпечують працівники загальних служб підтримки постраждалих осіб, так само як і програму для постраждалої особи, передбачену

ст. 23 Закону («Виконання програм для постраждалих осіб»).

Ст. 10 Закону («Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству») закріплено, що компетенція уповноважених підрозділів поліції передбачає:

1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;

2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, зокрема розгляд повідомлень, що надійшли до колцентру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі й насильству стосовно дітей, ужиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з огляду на результати оцінювання ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України;

3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи й соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників;

5) взяття на профілактичний облік кривдників і проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством;

6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;

7) анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боеприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боеприпасів у порядку, визначеному законодавством;

8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до ст. 15 Закону;

9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [4].

Водночас у нормативно-правовій базі, а саме: Законі України «Про Національну поліцію» [8], Законі [4], постанові Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2019 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що

здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» [9], наказі Міністерства внутрішніх справ України від 1 серпня 2018 року № 654 «Про затвердження Порядку внесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника» [10], наказі Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України від 13 березня 2019 року № 369/180 «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства» [11], – немає конкретизації цих підрозділів [12].

Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25 лютого 2019 року № 124 «Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України» передбачає, що взяття на профілактичний облік дитини-кривдника та проведення з нею профілактичної роботи в органах Національної поліції України здійснюють працівники підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України (п. 5 розділу I «Загальні положення») [10].

Аналізуючи адміністративно-правовий статус підрозділів Національної поліції України, П. С. Біленко вважає, що до таких підрозділів, які здійснюють запобігання та протидію домашньому насильству, належать Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, Департамент патрульної поліції з його територіальними (відокремленими) підрозділами, підрозділи ювенальної превенції та служба дільничних офіцерів поліції [13].

У листі Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України від 22 жовтня 2020 року № 20/5/02-167 зазначено, що Департамент лише узагальнює інформацію про кількість осіб, які перебувають на профілактичному обліку уповноважених підрозділів.

На думку О. В. Ковальової, питання щодо переліку підрозділів поліції, уповноважених застосовувати спеціальні заходи з протидії домашньому насильству, потребують додаткового опрацювання. Якщо взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи передбачено завданнями підрозділів дільничних офіцерів поліції та ювенальної превенції, то питання винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника залишається актуальним, передусім щодо підрозділів патрульної поліції, які переважно не мають спеціальних бланків, однак здійснюють реагування на випадки домашнього насильства й мають здійснювати оцінку ризиків,

приймати за її результатами відповідні рішення [14].

Управління патрульної поліції у Львівській області Департаменту патрульної поліції листом від 2 жовтня 2020 року № 224зі/41/12/01-2020 інформує: *«відповідно до наказу Національної поліції від 30.08.2019 № 871 «Про організацію своєчасного реагування на факти домашнього насильства», Положення про Департамент патрульної поліції, певні працівники патрульної поліції відрядженні в оперативне підпорядкування головних управлінь Національної поліції в областях та м. Києві до складів мобільних груп з реагування на факти вчинення домашнього насильства»*. Про виконання завдань із протидії та запобігання поліцейськими в складі мобільних груп ГУНП ідеться в листі від 2 жовтня 2020 року № 134зі/41/13/04/03-20 управління патрульної поліції Департаменту патрульної поліції в Одеській області з посиланням на наказ Департаменту патрульної поліції від 11 вересня 2019 року № 1664 «Про оперативне підпорядкування працівників Департаменту патрульної поліції до складу мобільних груп реагування на факти вчинення домашнього насильства».

У листі управління патрульної поліції Департаменту патрульної поліції в Житомирській області від 2 жовтня 2020 року № 71зі/41/28/03-2020 зазначено, що працівники управління *«з 17.09.2019 несуть службу у складі мобільних груп з реагування на факти вчинення домашнього насильства у м. Житомир, а тому відряджені в оперативне підпорядкування Головного управління Національної поліції у Житомирській області та про виконану роботу Управлінню не доповідають»*.

Отже, у конкретизації переліку уповноважених підрозділів поліції як суб'єктів, що застосовують спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству, необхідно враховувати адміністративно-правовий статус підрозділів Національної поліції України та коло повноважень, що належать до їх компетенції. Оскільки уповноважені підрозділи поліції не є єдиними суб'єктами, до повноважень яких належить застосування спеціальних заходів з протидії домашньому насильству і компетенція яких не є вичерпною для реалізації останніх, вони взаємодіють з іншими суб'єктами, до компетенції яких також належить винесення спеціальних заходів з протидії домашньому насильству, зокрема судами.

Завданнями взаємодії уповноважених суб'єктів у сфері протидії домашньому насильству, згідно з ч. 30 постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та

протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», є такі:

- ефективне виявлення та узгоджене реагування на факти вчинення насильства, з огляду на результати оцінювання ризиків, що загрожують постраждалій особі, своєчасне взаємне інформування суб'єктів і направлення постраждалої особи до служб підтримки постраждалих осіб;

- взаємне інформування про факти насильства у випадках, передбачених законами України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [4], «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [15], проводять не пізніше ніж за добу за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти з подальшим письмовим підтвердженням, а після запровадження Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства й насильства за ознакою статі – шляхом внесення інформації до нього;

- дієва допомога та захист постраждалих осіб, забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної насильством, з огляду на вік, стану здоров'я, стать, релігійні переконання, етнічне походження, спеціальні потреби таких осіб. Допомогу постраждалим особам надають за місцем звернення, вона не повинна залежати від факту звернення таких осіб до правоохоронних органів чи суду, їх участі в кримінальному, адміністративному або цивільному провадженні;

- належне розслідування фактів насильства, своєчасне та ефективне вжиття щодо кривдника спеціальних заходів у сфері протидії насильству та контроль за їх виконанням, притягнення кривдників до передбаченої законом відповідальності та зміна їх поведінки [9].

Отже, механізм взаємодії уповноважених суб'єктів у сфері протидії домашньому насильству спрямований на забезпечення комплексного інтегрованого підходу до подолання насильства та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від домашнього насильства, насильству за ознакою статі шляхом запобігання насильству, ефективне реагування на факти насильства, надання допомоги та захисту постраждалим особам, забезпечення відшкодування заподіяної шкоди, належного розслідування фактів насильства та притягнення кривдників до передбаченої законом відповідальності [9].

Функції уповноваженого підрозділу поліції в такій діяльності передбачені ч. 37 постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» і

полягають у тому, що в разі звернення особи, яка заявляє про факт домашнього насильства стосовно іншої особи, або надходження інформації від інших суб'єктів щодо отримання заяви чи повідомлення про вчинення насильства посадова особа цього органу приймає письмове повідомлення, уживає заходів для належного реагування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції на факт домашнього насильства та його припинення. У разі наявності обґрунтованої підозри у вчиненні домашнього насильства після підтвердження такого факту шляхом проведення перевірки відповідної інформації та оцінки ризиків не пізніше ніж за добу інформацію надають уповноваженій особі за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти. У разі підтвердження факту домашнього насильства вживають інших законодавчо передбачених заходів стосовно постраждалої особи та кривдника [9].

Взаємодія уповноважених підрозділів поліції з іншими суб'єктами, уповноваженими застосовувати заходи з протидії домашньому насильству, зумовлена сферою превентивної діяльності й полягає в збиранні та підготовці матеріалів для розгляду в судовому засіданні. Протокол про адміністративне правопорушення, складений за фактом вчинення домашнього насильства, відповідальність за яке передбачене ст. 173² КУпАП («Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування»), разом з формою оцінки ризиків та іншими матеріалами справи надсилають (ст. 257 КУпАП «Надіслання протоколу») до районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (суддям) (ст. 221 КУпАП («Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді)»)) [16]. Судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів розглядають справу про адміністративне правопорушення протягом доби (ст. 277 КУпАП «Строки розгляду справ про адміністративні правопорушення»). Працівник уповноваженого підрозділу поліції, який здійснює нагляд за результатами розгляду справи про адміністративне правопорушення, передбаченого ст. 173² КУпАП («Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування»), у випадку прийняття судом рішення визнати особу винуватою протягом одного дня з моменту отримання інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень або отримання копії судового рішення у справі перевіряє наявність відомостей про кривдника в інформаційно-телекомунікаційній системі «Інфор-

маційний портал Національної поліції України». У разі відсутності такої інформації інформує керівника територіального (відокремленого) уповноваженого підрозділу поліції та готує матеріали, які є підставою для поставлення кривдника на профілактичний облік [10].

У цивільному провадженні суд повідомляє уповноважені підрозділи поліції про застосування спеціальних заходів з протидії домашньому насильству письмово відповідним рішенням, зафіксованим у резолютивній частині: *«Керуючись ст. 2,81,258,259,263-265,268 ЦПК України, суд вирішив: заяву ОСОБА_3, заінтересована особа: ОСОБА_4 про видачу обмежувального припису задовольнити частково. Видати обмежувальний припис, яким заборонити ОСОБА_4 протягом шести місяців контактувати та вести телефонні переговори з постраждалою особою. Допустити рішення суду до негайного виконання. Рішення суду про видачу обмежувального припису підлягає негайному виконанню, а його оскарження не зупиняє його виконання. Повідомити про прийняте рішення Галицький відділ Головного управління Національної поліції у Львівській області та Галицьку районну адміністрацію Львівської міської ради для взяття особи, стосовно якої видано обмежувальний припис, на профілактичний облік»* [17]. Отримання уповноваженим підрозділом поліції в установленому законом порядку інформації про видачу судом обмежувального припису кривднику є підставою для застосування іншого спеціального заходу з протидії домашньому насильству – взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи [10].

Отже, взаємодія суб'єктів, що уповноважені застосовувати спеціальні заходи з протидії домашньому насильству, забезпечує дієвість взяття кривдника на профілактичний облік і проведення з ним профілактичної роботи.

Абзац третій ч. 37 постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» передбачає, що до відвідування місця події можуть залучати представників центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, мобільних бригад соціально-психологічної допомоги постраждалим особам, фахівців із соціальної роботи [9]. Якщо поліцейський уповноваженого підрозділу поліції вважає, що постраждала особа потребує медичної, соціальної, психологічної, правової або іншої допомоги, він інформує у встановленому законодавством порядку про це відповідний

уповноважений орган (установу) у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [11].

Про результати здійснення повноважень у сфері запобігання та протидії домашньому насильству уповноважені підрозділи поліції щокварталу звітують Міністерству соціальної політики України у визначеному ним порядку через Міністерство внутрішніх справ України [9].

Направлення кривдника на проходження програми для кривдників за справою у цивільному провадженні здійснюють з огляду на бажання та можливості особи, щодо якої порушено застосування спеціального заходу з протидії домашньому насильству, за справою про адміністративне правопорушення питання про направлення особи, яка вчинила домашнє насильство, вирішують одночасно з накладанням стягнення, відповідно до ст. 39¹ КУпАП («Направлення на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі») [16]. Для прикладу наведемо фрагмент рішення Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпропетровська (головуючий суддя Спая В. В., секретар судового засідання Перетятко А. В.) від 31 травня 2019 року за справою № 199/4304/19 у провадженні № 2-о/199/145/19: «Оцінюючи за поданою заявою ризик продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи, суд погоджується із доводами заявника щодо того, що дієвим, ефективним і невідкладним захистом її прав та прав дитини є захист у той спосіб, що наведений нею у поданій до суду заяві. З огляду на надані до заяви докази, органи поліції – Амур-Нижньодніпровське відділення поліції Дніпровського відділу поліції, обізнані про ситуацію в сім'ї ОСОБА_1, зокрема про вчинення насильства в сім'ї саме за повідомленням самої постраждалої особи, втім відповідні заходи не вжиті: заявник не отримала допомоги та продовжує зазнавати насилля. Щодо висновків від 16.05.2019, то суд критично ставиться до останніх, оскільки заходи, передбачені ст. 24 та ст. 25 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», про які висловлювалося у відповідних заявах, фактично не були вжиті; крім того, надання таких висновків законом не передбачено. Отже, зобов'язання вживати належних заходів для вирішення проблеми насильства в сім'ї не було виконано належним чином. Невжиття заходів у ситуації, яка негативно впливала на заявника та на добробут дитини, є ненаданням допомоги заявнику з боку органу поліції всупереч позитивним зобов'язанням держави відповідно

до статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо забезпечення поважного ставлення до приватного та сімейного життя. Відповідно до ч. 1–8 ст. 28 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», суб'єктами, відповідальними за виконання програм для кривдників, є місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування. Суб'єкт, відповідальний за виконання програм для кривдників, організовує та забезпечує проходження кривдниками таких програм. Виконання програм для кривдників забезпечують фахівці, які пройшли відповідне навчання. Кривдника може бути направлено судом на проходження програми для кривдників на строк від трьох місяців до одного року у випадках, передбачених законодавством. Кривдник повинен мати можливість відвідувати програму для кривдників за власною ініціативою на добровільній основі. У разі неявки кривдника для проходження програми для кривдників або ухилення від проходження програми без поважних причин суб'єкти, відповідальні за виконання програм для кривдників, надають протягом трьох робочих днів письмове повідомлення про це уповноваженому підрозділу органів Національної поліції України для вжиття заходів» [18]. Розглянемо також фрагмент постанови Вільнянського районного суду Запорізької області (суддя Мануйлова Н. Ю.) від 8 травня 2020 року за справою № 314/1151/20 у провадженні № 3/314/488/2020: «Відповідно до протоколу про адміністративне правопорушення серії АПР18 № 621898 від 09.02.2020, ОСОБА_1 09.02.2020 о 16 годині 50 хвилин за місцем свого проживання, а саме: АДРЕСА_1, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, влаштував сварку по відношенню до своєї матері ОСОБА_2, ображав її нецензурною лайкою, погрожував фізичною розправою, чим вчинив насильство в сім'ї психологічного характеру. Потерпіла ОСОБА_2 у судовому засіданні підтвердила обставини, викладені в протоколі, однак просить суд закрити провадження у справі. Разом з тим потерпіла зазначила, що конфліктні ситуації з сином трапляються систематично, коли останній перебуває у стані алкогольного сп'яніння. У судовому засіданні ОСОБА_1 підтримав думку матері. Так, факт вчинення ОСОБА_1 адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 173² КУпАП, підтверджений дослідженими судом доказами, а саме: протоколом про адміністративне правопорушення серії АПР18 № 621898 від 09.02.2020; рапортом чергового поліцейського від 09.02.2020; протоколом прийняття заяви про вчинене кримінальне правопорушення та іншу

подію від 09.02.2020; письмовими поясненнями ОСОБА_3 від 09.02.2020; письмовими поясненнями ОСОБА_1. Суд, вивчивши матеріали справи, оцінивши докази, які долучені до протоколів, встановив, що діями ОСОБА_1 вчинено адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1ст. 173² КУпАП. З урахуванням досліджених доказів, суд приходить до висновку, що ОСОБА_1 винуватий у скоєному правопорушенні. Відповідно до ст. 23 КУпАП метою адміністративного стягнення є виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, а також запобігання вчиненню нових правопорушень. Відповідно до ст. 33 КУпАП, при накладенні адміністративного стягнення суд враховує характер вчиненого правопорушення, особу порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність. ОСОБА_1 тимчасово не працює, обставини, що пом'якшують відповідальність, судом не встановлені, обставини, що обтяжують відповідальність, судом не встановлені. У разі вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі суд під час вирішення питання про накладення стягнення за адміністративне правопорушення має право одночасно вирішити питання про направлення особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі, на проходження програми для таких осіб, передбаченої Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (далі Закон № 2229-VIII) чи Законом України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (стаття 39¹ КУпАП). [...] Ураховуючи встановлені обставини, суд дійшов висновку про необхідність направлення ОСОБА_1 до органу місцевого самоврядування на проходження програми для кривдників, передбаченої Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» строком на 3 місяці» [19].

Отже, винесення термінового заборонного припису, обмежувального припису та направлення кривдника на проходження програми для

кривдників передбачає оцінку результатів дій кривдника, які засвідчують імовірність настання летальних наслідків у разі вчинення домашнього насильства [11]. У разі порушення кримінального провадження у зв'язку із вчиненням домашнього насильства перелік заходів щодо тимчасового обмеження прав або покладення обов'язків на особу, яку підозрюють, обвинувачують у вчиненні кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, або визнано винною у його вчиненні, а також порядок застосування таких заходів визначені КК і КПК України [4].

Висновки

Реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству охоплює нормативно-правове законодавство, яке врегульовує відповідну діяльність за напрямом, і суб'єктів, на яких покладено функції протидії домашньому насильству та в межах компетенції яких визначено застосування таких заходів загалом і спеціальних заходів з протидії домашньому насильству зокрема. Уповноважені суб'єкти, що виконують завдання з протидії домашньому насильству, забезпечують організацію застосування спеціальних заходів відповідно до своєї компетенції.

У взаємодії уповноважених підрозділів Національної поліції України та суду першочергове значення мають підрозділи превентивної діяльності, які реалізують системне функціонування профілактичного обліку кривдників, забезпечують підготовку й направлення матеріалів для судового розгляду у справах про адміністративне правопорушення, відповідальність за яке передбачена в ст. 173² КУпАП («Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування»), беруть участь у формуванні доказової бази для цивільного провадження щодо видачі обмежувального припису стосовно кривдника.

REFERENCES

- [1] Jacquin, Kr.M. (2019). Violence behavior. Encyclopædia Britannica: website. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/violence> (дата звернення 07.06.2019).
- [2] Zelenska, O. Retrieved from https://www.instagram.com/olenazelenska_official/.
- [3] Horbach-Kudria, I.A. (2021). Administratyvno-pravovi zasady zastosuvannia spetsialnykh zakhodiv shchodo protydii domashnomu nasyilstvu [Administrative and legal bases for the application of special measures of countering domestic violence]. Candidate's thesis. Kyiv: NAVS [in Ukrainian].
- [4] Zakon Ukrainy "Pro zapobihgannia ta protydiiu domashnomu nasyilstvu" vid 7 hrud. 2017 r. No 2229-VIII [Law of Ukraine "On preventing and countering domestic violence" from December 7, 2017, No 2229-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> [in Ukrainian].
- [5] Hurkovska, K.A. (2020). Subiekty, shcho zdiisniuiut zakhody u sferi zapobihannia ta protydii domashnomu nasyilstvu v Ukraini [Entities implementing measures to prevent and countering domestic violence in Ukraine].

Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal, Juridical scientific electronic journal, 3, 214-216. DOI: 10.32782/2524-0374/2020-3/51 [in Ukrainian].

- [6] Proekt Zakon Ukrainy "Pro profilaktyku zlochynnosti" [A draft Law of Ukraine "About crime prevention"]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190/94-%D0%BF%D0%B2#Text> [in Ukrainian].
- [7] Horbach-Kudria, I.A. (2016). The entities authorized to apply special measures to prevent domestic violence. *Derzhavne rehulivannia suspilnykh vidnosyn: rozvytok zakonodavstva ta problemy pravozastosuvannia, State regulation of social relations: development of legislation and problems of law enforcement: Proceedings of the International Scientific-Practical Conference (July 8-9, 2016, Kyiv)*. (pp. 98-101). Kyiv: Tsentr pravovykh naukovykh doslidzhen [in Ukrainian].
- [8] Zakon Ukrainy "Pro Natsionalnu politsiu Ukrainy" vid 2 lyp. 2015 r. No 580-VIII [Law of Ukraine "About the National Police of Ukraine" from July 2, 2015, No 580-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
- [9] Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Poriadku vzaiemodii subiektiv, shcho zdiisniuiut zakhody u sferi zapobihannia ta protyidii domashnomu nasylstvu i nasylstvu za oznakoiu staty" vid 2 serp. 2018 r. No 658 [A resolution "About the statement of the Order of interaction of the subjects which are carrying out actions in the field of prevention and counteraction to domestic violence and violence on the basis of sex" from August 2, 2018, No 658]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-n#Text> [in Ukrainian].
- [10] Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav "Pro zatverdzhennia Poriadku vziattia na profilaktychnyi oblik, provedennia profilaktychnoi roboty ta zniattia z profilaktychnoho obliku kryvdnyka upovnovazhenym pidrozdilom orhanu Natsionalnoi politsii Ukrainy" vid 25 liut. 2019 r. No 124 [Order of the Ministry of Internal Affairs "About the statement of the Procedure for taking on the preventive account, carrying out preventive work and removal from the preventive account of the offender by the authorized division of body of National police of Ukraine" from February 25, 2019, No 124]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-19#Text> [in Ukrainian].
- [11] Nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy ta Ministerstva vnutrishnikh sprav "Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia otsinky ryzykiv vchynennia domashnoho nasylstva" vid 25 liut. 2019 No 369/180 [Order of the Ministry for Social Policy and the Ministry of Internal Affairs "On approval of the Procedure for risk assessment of domestic violence" from February 25, 2019, No 369/180]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#Text> [in Ukrainian].
- [12] Husieva, K.A., & Horbach-Kudria, I.A. (2019) Osoblyvosti kvalifikatsii psykhologichnoho domashnoho nasylstva u praktychnii diialnosti preventyvnykh pidrozdiliv Natsionalnoi politsii Ukrainy [Specific qualification of psychological domestic violence in the practice of the preventive units of the National Police of Ukraine]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava, Journal of Kyiv University of Law*, 1, 233-236 [in Ukrainian].
- [13] Bilenko, P.S. (2019). Upovnovazheni orhany Natsionalnoi politsii Ukrainy yak subiekty zapobihannia ta protyidii domashnomu nasylstvu [Authorized authorities of the National Police of Ukraine as subjects of prevention and counteraction to domestic violence]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i parvo, Entrepreneurship, economy and law*, 10, 157-161 [in Ukrainian].
- [14] Kovalova, O.V. (2019). Osoblyvosti zastosuvannia politseiskymy spetsialnykh zakhodiv shchodo protyidii domashnomu nasylstvu [Features of the use of special measures by police to countering domestic violence]. *Novely zakonodavstva pro zapobihannia ta protyidii domashnomu nasylstvu, Novelty of the legislation on prevention and countering to domestic violence: Proceedings of the International Conference*. (pp. 86-89). Kyiv: Natsionalna akademiia prokuratury Ukrainy [in Ukrainian].
- [15] Zakon Ukrainy "Pro zabezpechennia rivnykh prav ta mozhlyvostei zhinok i cholovikiv" vid 8 veres. 2005 r. No 2866-IV [Law of Ukraine "On ensuring equal rights and opportunities for women and men" from September 8, 2005, No 2866-IV]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> [in Ukrainian].
- [16] Zakon Ukrainy "Kodeks Ukrainy pro administrativni pravoporushennia" vid 7 hrud. 1984 r. No 8073-X [Law of Ukraine "Code of Ukraine on Administrative Offenses" from December 7, 1984, No 8073-X]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> [in Ukrainian].
- [17] Postanova Halytskoho raionnoho sudu mista Lvova za spravoiu vid 17 hrud. 2019 r. No 461/7962/19 [Resolution of the Halych District Court of Lviv from December 17, 2019, No 461/7962/19. Retrieved from <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/99069560/> [in Ukrainian].
- [18] Rishennia Amur-Nyzhnodniprovskiy raionnyi sud mista Dnipropetrovska za spravoiu vid 31 trav. 2019 r. No 199/4304/19 [Decision of the Amur-Lower Dnieper District Court of Dnipropetrovsk from May 31, 2019, No 199/4304/19]. Retrieved from http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/18952/3/dysertatsiya_Horbach-Kudrya_sayt.pdf [in Ukrainian].
- [19] Postanova Vilnianskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti za spravoiu vid 8 trav. 2020 r. No 314/1151/20 [Resolution of the Vilnia District Court of the Zaporizhia Region from May 8, 2020, No 314/1151/20. Retrieved from <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/93816205/> [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Jacquin Kr. Violence behavior. Encyclopædia Britannica: website. 2019. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/violence>.
- [2] Zelenska O. URL: https://www.instagram.com/olenazelenska_official/.
- [3] Горбач-Кудря І. А. Адміністративно-правові засади застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2021. 371 с.

- [4] Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 7 груд. 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
- [5] Гурковська К. А. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 214–216. DOI: 10.32782/2524-0374/2020-3/51.
- [6] Про профілактику злочинності : проект Закону України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190/94-%D0%BF%D0%B2#Text>.
- [7] Horbach-Kudria I. The entities authorized to apply special measures to prevent domestic violence. *Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 8–9 лип. 2016 р.). Київ, 2016. С. 98–101.
- [8] Про Національну поліцію України : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
- [9] Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі : постанова Кабінету Міністрів України від 22 серп. 2018 р. № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-п#Text>.
- [10] Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку криминального уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25 лют. 2019 р. № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-19#Text>.
- [11] Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства : наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України від 13 берез. 2019 р. № 369/180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#Text>.
- [12] Гусева К. А., Горбач-Кудря І. А. Особливості кваліфікації психологічного домашнього насильства у практичній діяльності превентивних підрозділів Національної поліції України. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 233–236.
- [13] Біленко П. С. Уповноважені органи Національної поліції України як суб'єкти запобігання та протидії домашньому насильству. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 10. С. 157–161.
- [14] Ковальова О. В. Особливості застосування поліцейськими спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству. *Новели законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству* : матеріали Міжнар. круглого столу (Київ, 27 верес. 2019 р.). Київ, 2019. С. 86–89.
- [15] Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 верес. 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.
- [16] Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 груд. 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
- [17] Постанова Галицького районного суду м. Львова від 17.12.2019 за справою № 461/7962/19. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/99069560/>.
- [18] Рішення Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпропетровська від 31.05.2019 за справою № 199/4304/19 у провадженні № 2-о/199/145/19. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/18952/3/dysertatsiya_Horbach-Kudrya_sayt.pdf.
- [19] Постанова Вільнянського районного суду Запорізької області від 08.05.2020 за справою № 314/1151/20 у провадженні № 3/314/488/2020. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/93816205/>.

Стаття надійшла до редколегії 10.05.2022

Horbach-Kudria I. – Ph.D in Law, Lecturer of the Department of Police Law of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8640-2486>

Peculiarities of Resistance to Domestic Violence in Ukraine: Philosophical and Methodological Aspect

Topicality of the article is dictated by the need to ensure a comprehensive integrated approach to overcoming violence in Ukraine and protecting the rights/victims of domestic violence by preventing violence, effective response to violence, assistance and protection to victims, compensation for damages, proper investigation of violence and bringing perpetrators to justice. Given the relevance of the chosen topic, **the purpose** of this study is to identify the features of the implementation of state policy in the field of preventing and countering domestic violence by authorized entities, which are responsible for the application of special measures to countering domestic violence. **Methodology.** It is provided with traditional conceptual approaches using dialectical-materialist method, methods of analysis, synthesis, deduction, induction, functional, system-structural, historical-legal, comparative-legal, hermeneutic, formal-dogmatic methods, methods of sociological research and statistics. **The results obtained.** The system of subjects of prevention and countering to domestic violence is described, the role and place in it of the authorities authorized to apply special

measures on countering to domestic violence is defined. The mechanism of interaction of authorized subjects in the application of special measures to countering domestic violence is presented. **The results obtained.** The implementation of state policy in the field of preventing and countering domestic violence today is carried out through the activities of authorized entities that perform tasks to countering domestic violence, ensure the organization of special measures in accordance with their competence. In the interaction of the National Police of Ukraine and the court of paramount importance are the units of preventive activities that implement the systematic functioning of preventive accounting of offenders, provide preparation and submission of materials for trial in cases of administrative offenses, participate in forming evidence for civil proceedings. **Practical significance.** The study describes the system of authorized entities that implement state policy in the field of preventing and countering domestic violence. The role and place of bodies implementing measures of countering domestic violence and authorized to apply special measures of countering domestic violence in the general system of prevention and counteraction to domestic violence have been determined. The mechanism of interaction of authorized subjects in the application of special measures of countering domestic violence is presented.

Keywords: authorized subjects; special measures; state policy; prevention; order.